

Název projektu:

Redesign Statistického informačního systému v návaznosti na zavádění eGovernmentu v ČR

Příjemce: Česká republika – Český statistický úřad

Registrační číslo projektu: CZ.1.06/1.1.00/07.06396

Příloha k zadávací dokumentaci veřejné zakázky „Integrační nástroje, vstupní a výstupní subsystém“

Příloha č. 41

SMS - Metodika popisu statistických údajů nástroji SMS, Uživatelská příručka, v. 1.2, ČSÚ, březen 2010

Název souboru: RSIS_ZD001P41_METODIKA_POPISU_UDAJU.pdf

Počet stran přílohy (bez tohoto krycího listu): 31

Administrace přílohy: Ing. Ebbo Petrikovits

Verze ke zveřejnění

Český statistický úřad

Statistický metainformační systém

Metodika popisu statistických údajů nástroji SMS

**Uživatelská příručka
verze 1.2**

Praha, březen 2010

Záznam změn

Datum	Autor	Verze	Popis změny
4.5.2009	Petrikovits , Melíšková	1.0	Výchozí dokument k připomínkám
8.5.2009	Petrikovits	1.0.1	Promítnutí připomínek pracovníků SO 2001
25.5.2009	Petrikovits	1.0.2	Promítnutí připomínek odboru 21
9.10.2009	Petrikovits	1.1	Zpracování připomínek VPO
2.3.2010	Petrikovits	1.2	Odstranění chyb, doplnění informací

Obsah

1.	Úvod	3
2	Model popisu statistického údaje	3
2.1.	Definice statistického údaje	3
2.2.	Model popisu statistického údaje	4
2.3.	Komplexní proměnná statistického údaje	4
3.	Modely popisu komplexních proměnných	8
3.1.	Statistická proměnná	8
3.2.	Statistický objekt	10
3.3.	Časová proměnná	11
3.4.	Doplňková proměnná	13
4.	Detailní struktura identifikace statistického údaje	15
5.	Tvorba popisu komplexních proměnných	18
5.1.	Statistická proměnná	18
5.2.	Statistický objekt	25
5.3.	Časová proměnná	25
5.4.	Doplňková proměnná	25
6.	Související dokumenty	26
7.	Přílohy	27
7.1.	Číselník statistických funkcí	27
7.2.	Pravidla pro tvorbu identifikátoru VIP pro ekonomickou statistiku	28
7.3.	Příklad popisu základní statistické proměnné	28
7.4.	Příklad popisu věcně členěné statistické proměnné (1)	29
7.5.	Příklad popisu věcně členěné statistické proměnné (2)	31

Metodika popisu statistických údajů

1. Úvod

Cílem příručky je vysvětlit **popis statistických údajů nástroji SMS**. Vymezuje statistický údaj a způsob jeho identifikace v datových souborech. Specifikuje model popisu identifikačních metadat statistického údaje a jejich členění do logických celků z hlediska užití, způsobu plnění a místa užití.

Příručka je určena především statistickým expertům, kteří jsou ve věcně příslušných odborech (VPO) odpovědní za zabezpečení této činnosti. Je však užitečná i pro ostatní účastníky procesu tvorby a poskytování statistických informací jakož i pro jejich uživatele.

Příručka je členěna do sedmi kapitol a přílohy. Úvodní kapitola vymezuje obsah příručky a náplň jednotlivých kapitol.

Metodika popisu statistického údaje je založena na **modelu popisu statistického údaje**, který je komplexně vysvětlen **v kapitole 2**. Stěžejní v tomto modelu je část popisující **obecnou strukturu komplexních proměnných identifikujících statistický údaj**, které jsou základním blokem identifikačních metadat statistického údaje.

Jednoznačnou identifikaci statistického údaje zabezpečuje řetězec **4 komplexních proměnných**: **statistická proměnná, časová proměnná, statistický objekt a doplňková proměnná**. **Detailní modely** popisu těchto komplexních proměnných jsou uvedeny **v kapitole 3**.

Kapitola 4 obsahuje schéma detailní struktury všech čtyř komplexních proměnných a popis „vnitřní identifikace pole“ (VIP), specifického objektu pro potřeby automatizovaného zpracování.

Kapitola 5 je věnována návodu **postupu činnosti při vlastním popisu** čtyř výše uvedených **komplexních proměnných**. Nejnáročnější z nich je popis statistické proměnné. Návody jsou doprovázeny konkrétními příklady.

Kapitola 6 uvádí seznam dokumentů souvisejících s problematikou statistických proměnných. Uvádí uložení dokumentů v příslušné složce intranetu.

Kapitola 7 obsahuje přílohy včetně komplexního příkladu popisu statistických proměnných.

2. Model popisu statistického údaje

2.1. Definice statistického údaje

Statistický údaj představuje jednu konkrétní textovou (znakovou), logickou (booleovskou), datumovou nebo číselnou hodnotu, s níž statistika pracuje. **Statistickým údajem** mohou být mikrodata (charakterizující vlastnosti individuálního objektu) a makrodata (charakterizující vlastnosti agregačních objektů).

Příklad:

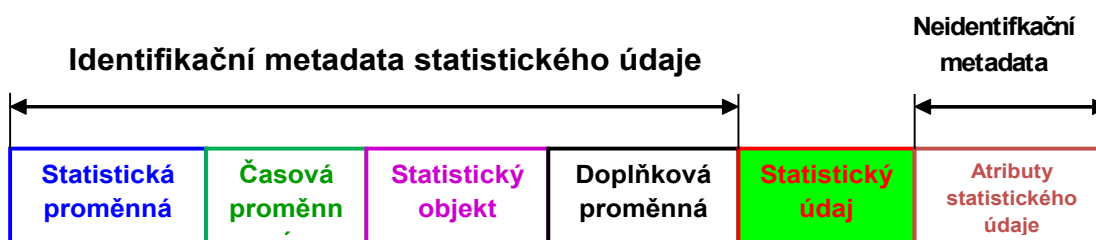
*Ve výroku „**Počet obyvatel kraje Vysočina k 31.12.2008 činil 844 tis. osob**“ - statistickým údajem je hodnota „844“, ostatní části výroku představují metadata, která popisují význam statistického údaje.*

Z hlediska způsobu vzniku mohou být statistické údaje poskytnuté respondenty v rámci statistických zjišťování, poskytnuté z administrativních zdrojů, opravované respondenty nebo

statistiky, imputované, dopočtené, odvozené nebo jiným způsobem vytvořené v rámci zpracování statistických úloh.

2.2. Model popisu statistického údaje

Popis statistického údaje nástroji SMS je definován modelem, který vymezuje identifikační a neidentifikační metadata statistického údaje. Celkové schéma modelu znázorňuje obr. č. 1.

Obr. 1. Model vymezení statistického údaje

- **Identifikační metadata**

Statistický údaj je jednoznačně vymezen (identifikován) množinou identifikačních metadat. Je vyloučené, aby existovaly dva nebo více statistických údajů se shodnou identifikační množinou metadat. Identifikační metadata se člení na čtyři komplexní proměnné:

- ▶ **statistická proměnná** charakterizující věcné (obsahové) vymezení statistického údaje,
- ▶ **časová proměnná** obsahující referenční čas pozorování nebo měření,
- ▶ **statistický objekt** vymezující pozorovaný/é objekt/y,
- ▶ **doplňková proměnná** obsahující další identifikační metadata, která nejsou součástí žádné z výše uvedených komplexních proměnných.

Celkové schéma modelu komplexní proměnné je znázorněno na obr. 2, konkrétní schémata jednotlivých typů komplexních proměnných znázorňují obr. 3, 4, 5 a 6.

- **Neidentifikační metadata**

Ke statistickému údaji mohou být připojeny další metainformace (atributy), které dokreslují vlastnosti údaje. V praxi jsou to obvykle atributy kvality, atributy důvěrnosti dat a další charakteristiky statistického údaje. Atributy mohou být povinné a volitelné.

Příklad:

Výrok: *Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb firmy XYZ za měsíc leden 2009 činily 126 mil. Kč.*

statistická proměnná: *tržby za prodej vlastních výrobků a služeb*
časová proměnná: *leden 2009*
statistický objekt: *firma XYZ*
doplňková proměnná: *milion Kč*
statistický údaj: *126*

2.3. Komplexní proměnná statistického údaje

2.3.1. Obecná struktura identifikačních metadat statistického údaje

Obecnou strukturu identifikačních metadat znázorňuje obr. 2. Identifikační metadata se člení následovně:

Identifikační metadata statistického údaje se člení na komplexní proměnné;

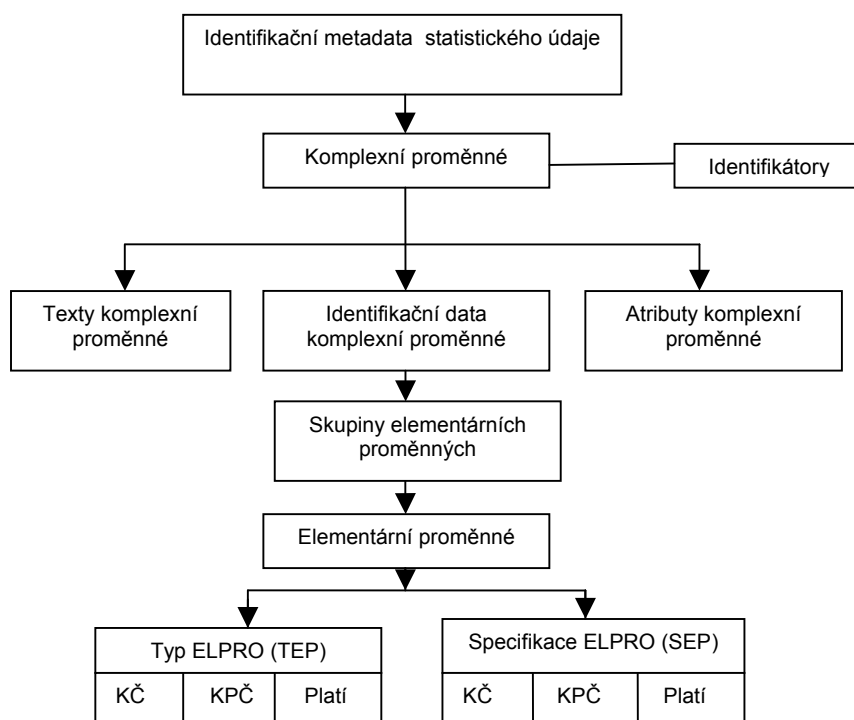
Komplexní proměnná se člení na identifikační data komplexní proměnné, atributy a texty;

Identifikační metadata komplexní proměnné se člení na skupiny elementárních proměnných;

Skupina elementárních proměnných se člení na elementární proměnné;

Elementární proměnná se člení na typ elementární proměnné a specifikaci elementární proměnné;

Typ a specifikace elementární proměnné se člení na kód číselníku, kód položky číselníku a platí od.

Obr. 2. Obecná struktura komplexní proměnné

Pro všechny komplexní proměnné platí detailní model komplexní proměnné, viz obr. 3. Identifikační metadata jsou **povinnou** součástí komplexní proměnné, atributy a texty jsou **volitelné**. Komplexní proměnná může mít také vlastní nevypovídající **identifikátor** (identifikační kód).

2.3.2. Identifikační metadata komplexní proměnné

Identifikační metadata komplexní proměnné se člení na skupiny elementárních proměnných. Pro každou skupinu elementárních proměnných se definují dvě vlastnosti:

- povinnost vyplnění skupiny elementárních proměnných
- násobnost vyplnění skupiny elementárních proměnných.

Povinnost skupiny elementárních proměnných: pokud je povinnost skupiny nastavena na „**ano**“, znamená to, že daná skupina musí ve struktuře existovat a elementární proměnné v ní musí být vždy vyplněné. Pokud je povinnost nastavena na „**ne**“, znamená to že daná skupina může, ale nemusí být použita a elementární proměnné mohou, ale nemusí být vyplněny.

Násobnost skupiny elementárních proměnných: pokud je násobnost nastavena na „**ano**“, znamená to, že ve skupině se může vyskytovat více různých elementárních proměnných (popis elementární proměnné viz níže); pokud je násobnost nastavena na „**ne**“, znamená to, že ve skupině se může vyskytovat pouze jedna elementární proměnná.

Pro každou komplexní proměnnou se vymezují konkrétní skupiny elementárních proměnných, jejich povinnost a násobnost a elementární proměnné do nich patřící.

2.3.3. Skupiny elementárních proměnných (SK_ELPRO) a elementární proměnná (ELPRO)

Každá skupina elementárních proměnných se člení na elementární proměnné. Elementární proměnná se skládá ze dvou částí:

- typ elementární proměnné,
- specifikace obsahu elementární proměnné.

a) Typ elementární proměnné (TEP)

Typ elementární proměnné vyjadřuje vlastnost příslušné elementární proměnné, která je předmětem popisu. TEP má následující jednotnou strukturu:

- kód číselníku typů elementárních proměnných (číselník 7516),
- kód položky číselníku typů elementárních proměnných,
- platnost (platí_od) položky číselníku typu elementární proměnné.

b) Specifikace obsahu elementární proměnné (SEP)

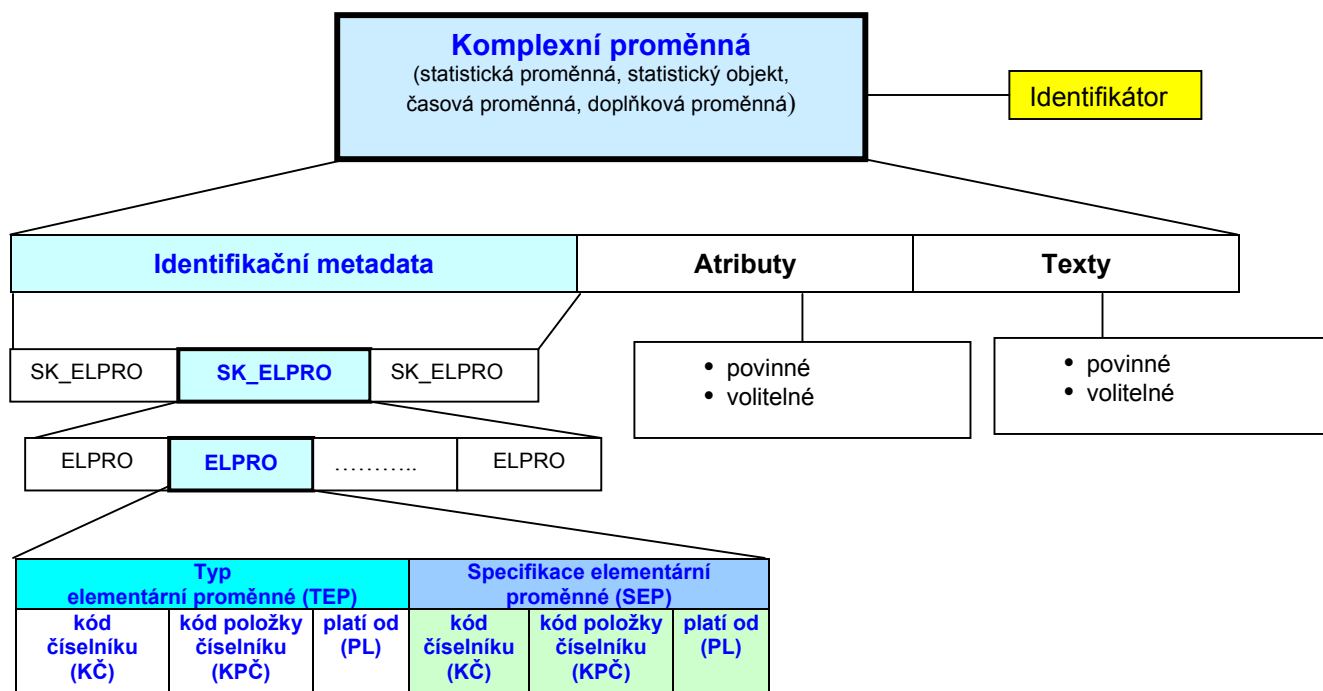
Specifikace obsahu elementární proměnné vyjadřuje konkrétní hodnotu vlastnosti popisované typem elementární proměnné. SEP má následující jednotnou strukturu:

- kód číselníku hodnot elementární proměnné
- kód položky číselníku hodnot elementární proměnné
- platnost (platí_od) položky číselníku hodnot elementárních proměnných.

2.3.4. Atributy a texty komplexní proměnné

Obsahují doplňující neidentifikační informace o komplexní proměnné. Nejsou povinnou součástí komplexní proměnné. Pokud se atributy a texty vyskytují v komplexní proměnné, jsou buď povinné nebo volitelné.

2.3.5. Schéma struktury komplexní proměnné

Obr. 3. Detailní model komplexní proměnné

2.3.6. Příklad vyplnění elementární proměnné

Mějme elementární proměnnou „statistický pojem“ (z popisu statistické proměnné, viz kapitolu 5).

Typ elementární proměnné

kód číselníku	7516	(číselník typů elementárních proměnných)
kód položky číselníku	ST_POJEM	(typ elementární proměnné)
platí od	19000101	

Specifikace elementární proměnné

kód číselníku	7504	(číselník pojmů)
kód položky číselníku	1520	(zaměstnané osoby)
platí od	19000101	

Grafické znázornění

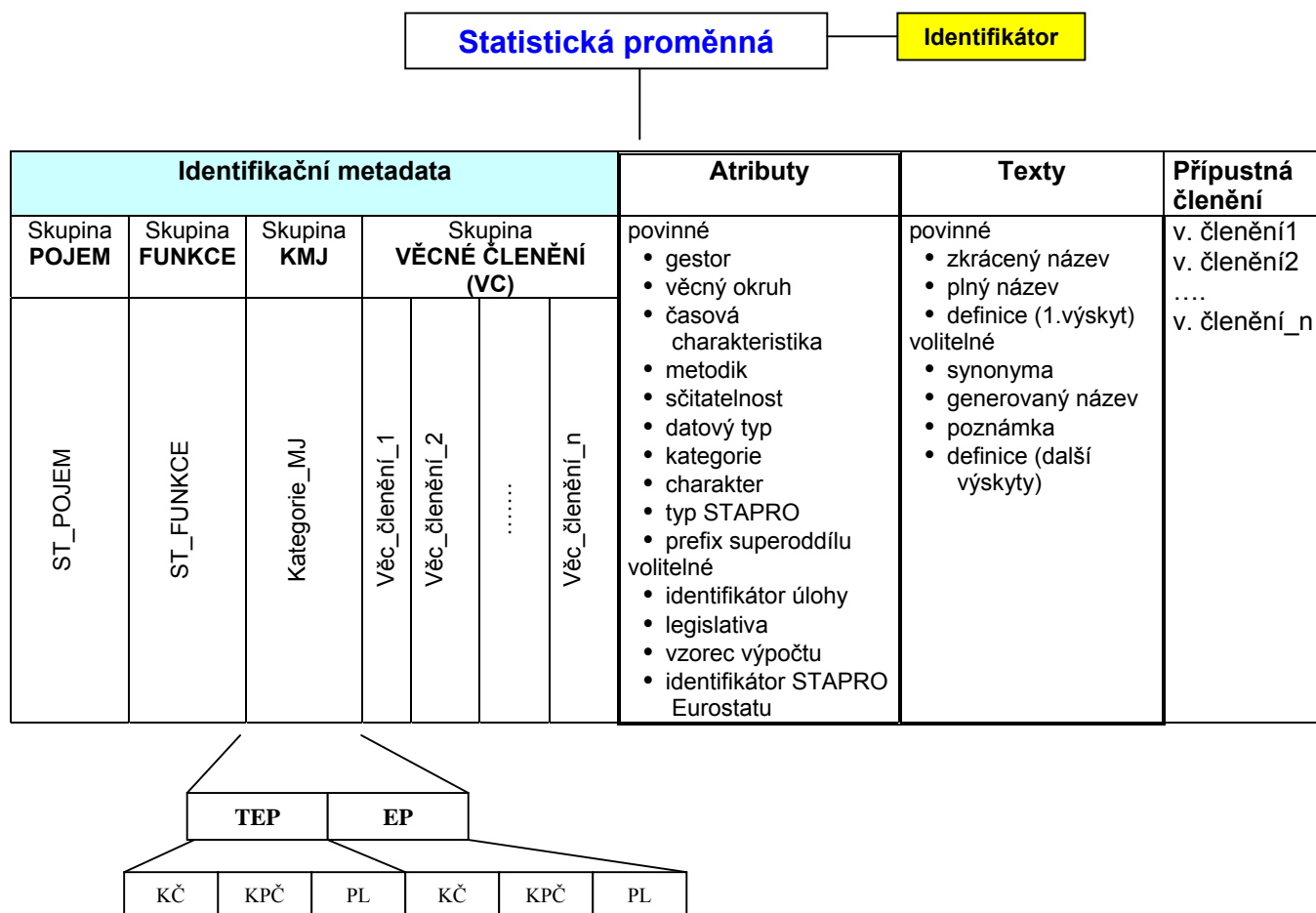
KČ	KPČ	Platí od	KČ	KPČ	Platí od
7516	ST_POJEM	19000101	7504	50	19000101
TEP			SEP		

3. Modely popisu komplexních proměnných

3.1. Statistická proměnná

3.1.1. Schéma modelu statistické proměnné

Obr. 4. Model statistické proměnné

3.1.2. Struktura statistické proměnné

Statistická proměnná představuje obsahové vymezení sledovaného jevu a jednoznačně jej popisuje.

Struktura statistické proměnné obsahuje:

- identifikační metadata statistické proměnné,
- atributy statistické proměnné
- texty statistické proměnné
- přípustná věcná členění
- identifikátor statistické proměnné

3.1.3. Identifikační metadata statistické proměnné se člení na čtyř skupin elementárních proměnných:

- statistický pojem
- statistická funkce
- kategorie měřicí jednotky
- věcné členění

V níže uvedené tabulce je uvedena povinnost a násobnost výskytu skupin elementárních proměnných a povolené elementární proměnné v jednotlivých skupinách. Skupiny elementárních proměnných se skládají z následujících elementárních proměnných:

Skupina elementárních proměnných	Povinnost	Násobnost	Elementární proměnné v skupině elem. proměnných
Pojem (POJEM)	ano	ne	statistický pojem
Funkce (FUNKCE)	ano	ne	statistická funkce
Kategorie měřicí jednotky (KMJ)	ano	ne	kategorie měřicí jednotky
Věcné členění (VCLEN)	ne	ano	věcné členění-1 věcné členění-2 ..... věcné členění-n

Kombinace elementárních proměnných v popisu statistické proměnné má identifikační charakter, jejich kombinace je jedinečná.

Rozlišujeme dva typy statistických proměnných – základní a věcně členěnou. **Základní** statistická proměnná obsahuje elementární proměnné pojem, funkce a KMJ. **Věcně členěná** obsahuje navíc elementární proměnné věcných členění a je odvozována ze základní statistické proměnné.

K statistické proměnné se dále připojují atributy a textové informace. Atributy i texty dělíme na povinné a volitelné. Atributy jsou vždy nenásobné, mohou se vyskytovat pouze jednou. Texty mohou být násobné (vyskytují se vícekrát) nebo nenásobné (vyskytují se pouze jednou).

3.1.4. Atributy statistické proměnné jsou:

povinné

- gestor statistické proměnné (vytváří popis statistické proměnné a schvaluje popis v 1. instanci)
- věcný okruh (výběr statistických okruhů z číselníku)
- časová charakteristika (stavová – k časovému okamžiku, toková – za časové období)
- metodik statistické proměnné (schvaluje popis statistické proměnné v 2. instanci)
- sčitatelnost statistické proměnné (sčitatelná, nesčitatelná – z hlediska věcného, ne z hlediska matematického)
- charakter statistické proměnné (kvantitativní, kvalitativní)
- kategorie (primární-zjištěná, odvozená - vypočtená)
- datový typ (numerický [číslo], znakový [text], datumový [datum], logický [booleovský])
- prefix superoddílu (pro tvorbu superoddílů v SMS-ULOHY – výběr z číselníku)
- typ STAPRO (základní, věcně členěná; přiděluje aplikace)

volitelné

- identifikace úlohy (vazba na popis úlohy v SMS-ULOHY - násobný atribut)
- identifikace statistické proměnné Eurostatu (specifikace je v nařízeních Evropského parlamentu)
- legislativa
- obecný vzorec výpočtu

3.1.5. Texty statistické proměnné

Texty statistické proměnné jsou:

povinné

- zkrácený název (nenásobný),
- plný název (nenásobný),
- definice (1. výskyt); definice může být vytvořena gestorem nebo je možno ji generovat z definic položek číselníků použitých v elementárních proměnných;

volitelné

- synonyma (násobné),
- generovaný název z názvu pojmu, funkce, KMJ a věcných členění (nenásobný),
- poznámka (nenásobná),

- ostatní definice (násobné); definice může být vytvořena gestorem nebo je možno ji generovat z definic položek číselníků použitých v elementárních proměnných,
- vzorec výpočtu.

3.1.6. Přípustná věcná členění statistické proměnné

Budeme-li vytvářet ze základní statistické proměnné věcně členěnou statistickou proměnnou (viz bod 0) musíme u základní statistické proměnné uvést přípustná věcná členění. Věcná členění nám upřesňují (zužují) věcný obsah statistické proměnné.

3.1.7. Identifikátor statistické proměnné

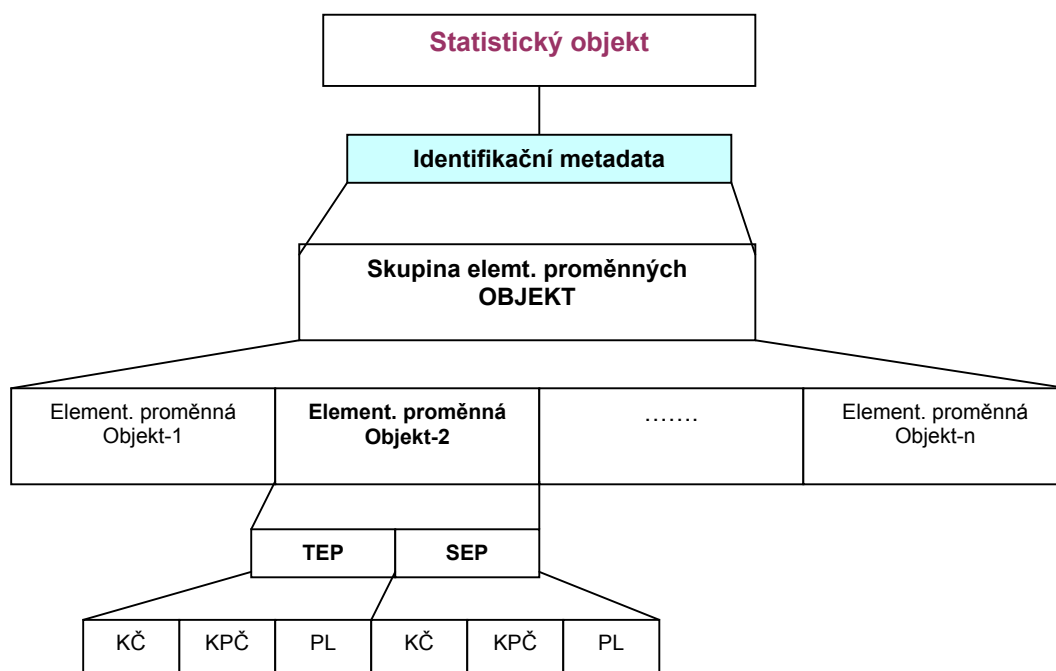
Identifikátor je sekvenční číslo, které přiděluje automaticky aplikace SMS-UKAZ popsané statistické proměnné. Slouží k vyhledávání statistických proměnných v aplikacích SMS-UKAZ a SMS-ULOHY.

3.1.8. Ilustrační příklady

Příklady naplnění jednotlivých složek statistické proměnné jsou v kapitole 7, body 7.2, 7.4 a 7.5.

3.2. Statistický objekt

3.2.1. Schéma modelu statistického objektu

Obr. 5. Model statistického objektu

3.2.2. Struktura statistického objektu

Komplexní proměnná **statistický objekt** jednoznačně vymezuje konkrétní objekt nebo objekty, o kterém/kterých byly údaje zjišťovány (měřeny, pozorovány) nebo vypočteny (viz schéma obr. 5). Objekty mohou být individuální nebo agregací. Zkoumáme-li objekty individuální, získáváme individuální data (mikrodata), vytváříme-li údaje agregováním individuálních dat za agregací objekty, získáváme agregované údaje (makrodata).

Statistický objekt má pouze jednu skupinu elementárních proměnných - OBJEKT. Skupina obsahuje elementární proměnné specifikující statistické objekty. Skupina elementárních proměnných OBJEKT musí obsahovat minimálně jednu elementární proměnnou identifikující konkrétní objekt pozorování.

Statistický objekt nemá atributy, texty, a ani identifikátor.

Statistickými objekty mohou být:

- individuální objekty
  - ▶ respondent (právnícká nebo fyzická osoba, domácnost)
  - ▶ organizační nebo územní složka respondenta (místní jednotka, územní jednotka)
  - ▶ komodita (výrobek, zboží, služba)
- agregační objekty
  - ▶ atributy respondenta (právní forma, odvětví, sektor, velikost domácnosti, věk osoby)
  - ▶ atributy organizační složky respondenta (území, velikost)
  - ▶ komodita (výrobek, zboží, služba)
  - ▶ atribut komodity (skupina komodit, poskytovatel)

3.2.3. Povinnost skupin elementárních proměnných

Skupina elementárních proměnných OBJEKT je povinná a násobná. Musí vždy obsahovat minimálně jednu elementární proměnnou identifikující objekt.

Příklad statistického objektu:

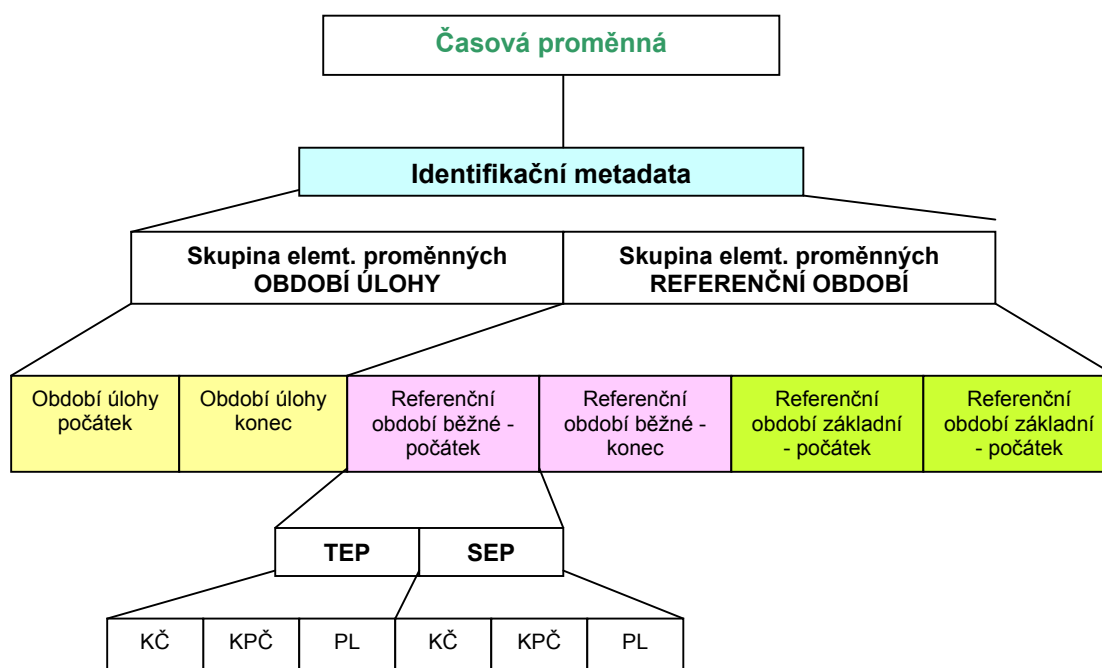
Zpracovali jsme agregace statistické proměnné Tržby za prodej vlastních výrobků podle CZ-NACE a podle krajů. Elementární proměnné konkrétní agregace za CZ-NACE = rybolov a akvakultura a kraj = Zlínský tvoří statistický objekt o dvou elementárních proměnných.

Grafické znázornění

KČ	KPČ	Platí od	KČ	KPČ	Platí od
7516	OBJEKT	19000101	5103	3	19000101
7516	OBJEKT	19000101	0108	CZ072	20040501
TEP			SEP		

3.3. Časová proměnná

3.3.1. Schéma modelu časové proměnné

Obr. 6. Model časové proměnné

3.3.2. Struktura časové proměnné

Časová proměnná vyjadřuje časový okamžik nebo časové období, za které byl údaj na statistickém objektu zjištěn/změřen (u mikrodat) nebo vypočten (u makrodat).

Časová proměnná se člení na **dvě skupiny** elementárních proměnných:

- období úlohy
- referenční období.

Období úlohy vyjadřuje časové období, ve kterém se zpracování úlohy provádělo. Člení se na dvě elementární proměnné:

- počátek období úlohy
- konec období úlohy

Referenční období vyjadřuje časové období nebo časový okamžik, za který byl údaj změřen/zjištěn. Referenční období se člení na čtyři elementární proměnné:

- počátek běžného referenčního období
- konec běžného referenčního období
- počátek základního referenčního období
- konec základního referenčního období

Časová proměnná nemá atributy, texty, a ani identifikátor.

3.3.3. Povinnost skupin elementárních proměnných

- Skupiny elementárních proměnných Období úlohy a Referenční období jsou povinné, obě skupiny jsou násobné;
- Skupina **Období úlohy** musí obsahovat obě elementární proměnné (počátek období, konec období);
- Skupina **Referenční období** musí vždy obsahovat
  - ▶ elementární proměnnou **počátek běžného referenčního období**
  - ▶ elementární proměnnou **konec běžného referenčního období**;
- Elementární proměnné
  - ▶ **počátek základního referenčního období**
  - ▶ **konec základního referenčního období**jsou nepovinné, vyplňují se pouze u statistických proměnných typu index nebo struktura (viz statistické funkce v kapitole 4), kdy je potřebné zachytit obě časová období (běžné i základní).

Příklady časové proměnné:

Zpracováváme statistickou úlohu s čtvrtletní periodicitou, že kromě řádného zpracování za 1. čtvrtletí (duben) opakujeme za stejné referenční období ještě zpracování v dalších obdobích. Např. čtvrtletní úlohu za 1. čtvrtletí 2008 zpracujeme v dubnu 2008 a opakujeme toto zpracování pro stejné referenční období ještě v měsíci září 2008 a v měsíci listopadu 2008. Hodnoty časové proměnné k údajům mají následovný obsah:

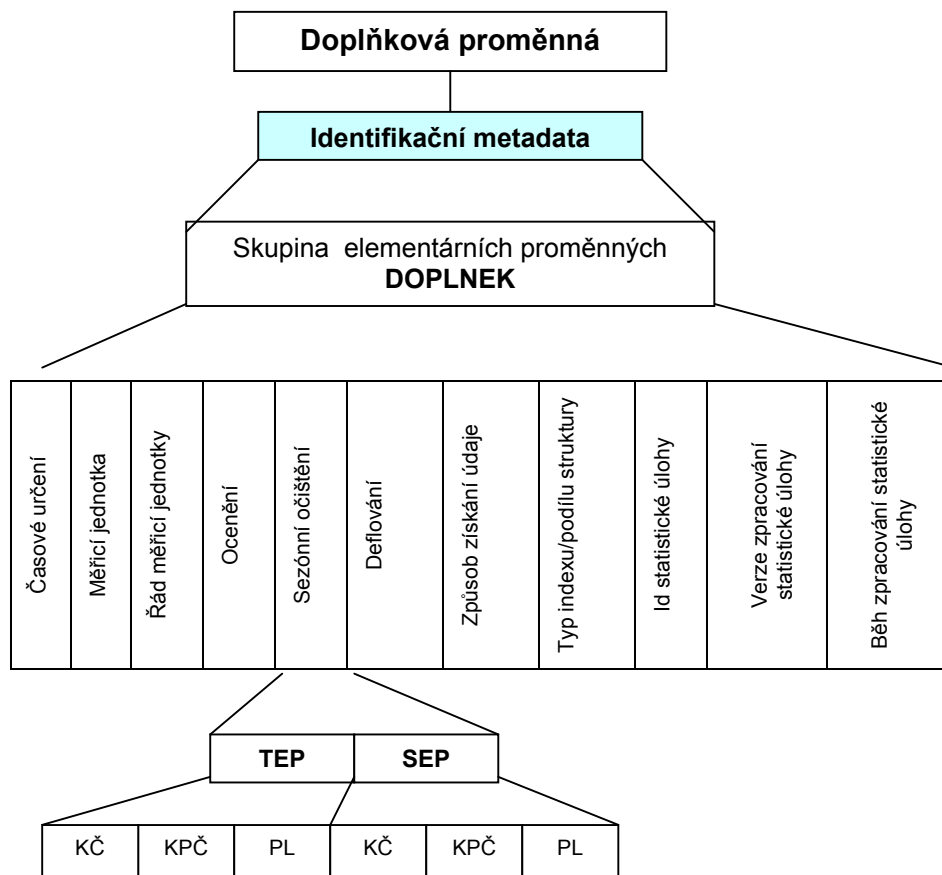
Zpracování	referenční období		období úlohy	
	začátek	konec	začátek	konec
řádné zpracování duben 2008	01012008	31032008	01042008	30042008
další zpracování září 2008	01012008	31032008	01092008	30092008
další zpracování listopad 2008	01012008	31032008	01112008	30112008

Příklady kódování časového období:

časové období	počátek	konec
leden 2009	01012009	31012009
2. čtvrtletí 2008	01042008	30062008
rok 2008	01012008	31122008
k 30.11.2009	30112009	30112009

3.4. Doplnková proměnná

3.4.1. Schéma modelu doplňkové proměnné

Obr. 6 Model doplňkové proměnné

3.4.2. Struktura doplňkové proměnné

Doplňková proměnná obsahuje elementární proměnné, které mají identifikační charakter – rozlišují jednotlivé vlastnosti statistického údaje, ale věcně nepatří do žádné z dříve popisovaných komplexních proměnných.

Doplňková proměnná obsahuje pouze **jednu** skupinu elementárních proměnných DOPLNEK. Doplňková proměnná nemá atributy, texty ani identifikátor.

Skupina elementárních proměnných doplňkové proměnné obsahuje následující elementární proměnné (podle současného stavu poznání):

- konkrétní měřicí jednotka (základní nebo odvozená)
- řád měřicí jednotky
- časové určení (specifikuje období nebo okamžik zjištění údaje – roční, čtvrtletní, měsíční, k 31.12, k 30.11. apod.)
- statistické ocenění
- sezónní očištění
- typ indexu/podílu/struktury
- deflování (příznak, že hodnota statistického údaje byla přepočtena deflátorem)
- způsob získání údaje
- identifikátor statistické úlohy
- verze zpracování statistické úlohy
- běh zpracování statistické úlohy

Skupina elementárních proměnných může být doplňována dalšími elementárními proměnnými podle potřeb identifikování statistického údaje.

Příklad doplňkové proměnné:

Příklad vychází z popisu položky statistické proměnné v SMS-ULOHY – viz příklady v kapitole 7.

Grafické znázornění

KČ	KPČ	Platí od	KČ	KPČ	Platí od
7516	CAS_URCENI	19000101	7527	160	19000101
7516	MJ_SKUTEC	19000101	7505	670	19000101
7516	MJ_RAD		7510	40	19000101
TEP			SEP		

4. Detailní struktura identifikačních metadat statistického údaje

4.1. V kapitole 2 Model popisu statistického údaje jsme si popsali základní koncepci identifikace statistického údaje; identifikační metadata se skládají z elementárních proměnných STAPRO, statistického objektu, doplňkové proměnné a časové proměnné. Kapitola 3 Modely komplexních proměnných nám popisuje strukturu jednotlivých komplexních proměnných a jejich elementárních proměnných. V kapitole 3.1. Statistická proměnná jsme se detailně seznámili s obsahem a strukturovaným popisem elementárních proměnných STAPRO.

4.2. V průběhu popisu elementů struktury identifikačních metadat vzniká další objekt popisu, potřebný pro účely zpracování statistických dat, **položka statistické proměnné** (položka STAPRO) s vlastním **identifikačním kódem VIP** (vnitřní identifikátor položky STAPRO). Následující obrázek č. 7 ukazuje detailní strukturu identifikačních metadat statistického údaje.

Statistická proměnná				Doplňková proměnná										Statistický objekt					Časová proměnná								
Pojem	Funkce	KMJ	Věcná členění	konkrétní MJ	časové určení	řád MJ	ocenění	sezón. očištění	typ indexu/podílu	deflování	upřes. čas. urče.	způsob získ. údaje	ID stat. úlohy	verze zprac. SÚ	Běh zpracování	SO1	SO2	SO3	.....	SO _n	Referenční období		Období úlohy				
																					běžné	základní					
																					Z	K	Z	K			
položka STAPRO																											
po	fu	kj	vč	koj	cu	rj	oc	so	ti	de	uc	zz	id	vz	bz												
Identifikátor VIP1												Identifikátor VIP2												Z – začátek K - konec			

Obr. 7 Struktura identifikace statistického údaje

4.3. Položka statistické proměnné se skládá z elementárních proměnných STAPRO (viz tmavě modré políčka na obrázku) a z vybraných elementárních proměnných (podbarvené světle modře, žlutě a bez podbarvení) doplňkové proměnné.

4.4. Vybrané elementární proměnné doplňkové proměnné se člení na povinné (musí být vždy vyplněny – bledě modře podbarvené) a volitelné (žlutě podbarvené), které se vyplňují podle potřeby charakteristik v identifikačním řetězci statistického údaje.

Povinné elementární proměnné (bledě modře podbarvené) jsou:

- časové určení,
- konkrétní měřicí jednotka (základní nebo odvozená).

Volitelnými elementárními proměnnými (žlutě podbarvené) jsou:

- řád měřicí jednotky,
- statistické ocenění,
- sezónní očištění,
- typ indexu/podílu,
- deflování,
- upřesnění časového určení.

Nepodbarvené elementární proměnné doplňkové proměnné se naplňují programovou aplikací při zpracování; nejsou již součástí položky STAPRO.

- způsob získání údaje,
- identifikátor statistické úlohy,
- verze zpracování statistické úlohy
- číslo běhu zpracování.

4.5. Popis struktury položky statistické STAPRO – přidání elementárních proměnných doplňkové proměnné se vytváří v aplikaci SMS-ULOHY s využitím popisu STAPRO ze SMS-UKAZ. Každá položka STAPRO dostává **identifikační kód VIP**; kód generuje aplikace SMS-ULOHY.

4.6. Identifikační kód VIP, generovaný aplikací, se skládá: z **prefixu** (3 znaky) a **šestimístného pořadového čísla** v rámci prefixu. Takto vygenerovaný kód VIP je možno nástroji SMS-ULOHY změnit za prefixem (prefix musí být zachován) za libovolný jiný text nebo kód. Maximální délka kódu VIP je 20 znaků.

Identifikátor VIP se využívá při popisu logických kontrol a zpravodajské povinnosti v SMS-ULOHY a dále programování při referencování položky STAPRO.

Pro použití specifického kódu VIP pro ekonomickou statistiku bude vytvořena procedura pro automatické generování kódu VIP podle pravidel definovaných odborem metodiky realizace statistických zpracování (viz přílohu v kapitole 7, bod 7.3).

4.7. Seznam elementárních proměnných doplňkové proměnné je otevřený, je možné dále rozšiřovat o další elementární proměnné, které mají identifikační charakter a nelze je začlenit do ostatních komplexních proměnných.

4.8. Popisy obsahu struktury položky statistické proměnné a kód VIP se vytváří nástroji subsystému SMS-ULOHY. Děje se tak v rámci vytváření superoddílů a definování objektu „položky statistické proměnné“ a jejího identifikačního kódu VIP.

4.9. Superoddíl představuje seskupení položek statistických proměnných s identifikačními kódy VIP pro danou věcnou oblast. Například ve statistice práce byly vytvořeny následující superoddíly (každý superoddíl má svůj identifikátor, který nemusí být totožný s prefixem):

- vstupní položky statistických proměnných
  - ▶ mzdy – superoddíl UNPHR (prefix NPM),
  - ▶ zaměstnané osoby – superoddíl UNPMR (prefix NPP)
  - ▶ odpracovaná doba – superoddíl UNPPR (prefix NPH)
- odvozené položky statistických proměnných
  - ▶ mzdy – superoddíl NPMR_ODV (prefix NPM),
  - ▶ zaměstnané osoby – superoddíl NPPR_ODV (prefix NPP)
  - ▶ odpracovaná doba – superoddíl NPHR_ODV (prefix NPH).

4.10. Využití položek STAPRO a jejich identifikačních kódů VIP. V aplikaci SMS-ULOHY se z položek STAPRO v superoddílech konstruuji:

- oddíly výkazů,
- mutace oddílů,
- struktury souborů,
- definují se logické kontroly,
- definuje se zpravodajská povinnost,
- definují se výstupy ze statistické úlohy,
- definují se třídění pro výstupy.

4.11. Hlavní funkcí identifikátoru VIP je nahradit identifikaci položky STAPRO pomocí lokalizačních souřadnic oddíl, řádek, sloupec (ve struktuře oddílu výkazu nebo ve struktuře souboru) identifikátorem nezávislým na lokalizaci. Tento identifikátor VIP je vytvořen na základě strukturovaného popisu obsahu položky STAPRO. Aplikace SMS-ULOHY však uvnitř udržuje lokalizační informaci o položce STAPRO.

Příklad popisu položky STAPRO

Máme statistickou proměnnou :

Náklady na opravy a rekonstrukce společných částí domu (identifikátor 833 v aplikaci SMS-UKAZ)), chceme vytvořit položku statistické proměnné s elementárními proměnnými:

- roční periodičita
- měřena v tis. Kč.

Přehled elementárních proměnných:

Statistická proměnná:

- pojem: 7577/170 - náklady na opravu a rekonstrukci společných částí domu
- funkce: 7503/40 - hodnota
- kategorie MJ: 7501/401 - finanční
- (věcné členění: bez věcného členění)

Doplňková proměnná:

- časové určení: 7527/160 - za sledovaný rok
- základní/odvozená MJ: 7505/670 - Kč
- řád MJ: 7510/40 - tisíc

Identifikátor VIP: **MAJR101ZX** (vytvořen uživatelem podle pravidel odboru 23; touto hodnotou je přepsán původně vygenerovaný identifikační kód VIP).

Všechny uvedené elementární proměnné tvoří strukturu položky STAPRO.

5. Tvorba popisu komplexních proměnných

5.1. Statistická proměnná (STAPRO)

Popis statistické proměnné vzniká analytickým procesem dekompozice obsahu a názvů statistických proměnných, jejich rozčleněním na jednotlivé složky popisu (pojem, funkce, atd.). Dekompozice statistických proměnných následně slouží jako podklad pro vytváření strukturovaných popisů statistických proměnných v aplikaci SMS-UKAZ. V následující části dokumentu je detailně popsán proces dekompozice statistických proměnných. Tvorba popisu v aplikaci SMS-UKAZ tvoří samostatnou příručku.

5.1.1. Evidence statistických proměnných v podsystému UKAZ

V podsystému UKAZ jsou evidovány:

- základní statistické proměnné,
- věcně členěné statistické proměnné - statistické proměnné odvozené od základních proměnných.

Základní statistická proměnná

- musí být vytvořena vždy;
- obsahuje strukturovaný popis tvořený elementárními proměnnými; zahrnuje statistický pojem, statistickou funkci a kategorii měřící jednotky;
- je označena kódem „Z“ vyjadřujícím, že se jedná o základní statistickou proměnnou;
- může obsahovat množinu přípustných věcných členění v rámci základní statistické proměnné; tuto množinu je možné rozšiřovat;
- obsahuje atributy podle konfigurace subsystému SMS-UKAZ;
- obsahuje texty podle konfigurace subsystému SMS-UKAZ;
- aplikace jí přiděluje nezávislý identifikátor.

Věcně členěná statistická proměnná:

- může být vytvořena pouze z existující základní statistické proměnné;
- je označena kódem „V“ vyjadřujícím, že se jedná o věcně členěnou statistickou proměnnou;
- obsahuje strukturovaný popis tvořený elementárními proměnnými statistický pojem, statistická funkce a kategorie měřící jednotky, převzatými ze základní statistické proměnné, ze které se věcně členěná statistická proměnná tvoří, a dále 1 - n elementárních proměnných věcných členění přípustných v rámci základní statistické proměnné. Výskyt všech elementárních proměnných je unikátní a výsledná věcně členěná proměnná je unikátní;
- obsahuje atributy a texty podle konfigurace podsystému UKAZ. Tyto atributy a texty se dědí od základní statistické proměnné, ze které je odvozena. Texty musí být následně upraveny tak, aby odpovídaly obsahu statistické proměnné. Atributy a texty fyzicky existují ke konkrétní věcně členěné statistické proměnné, nejsou sdílené se základní (zdrojovou) statistickou proměnnou;
- aplikace jí přiděluje nezávislý identifikátor.

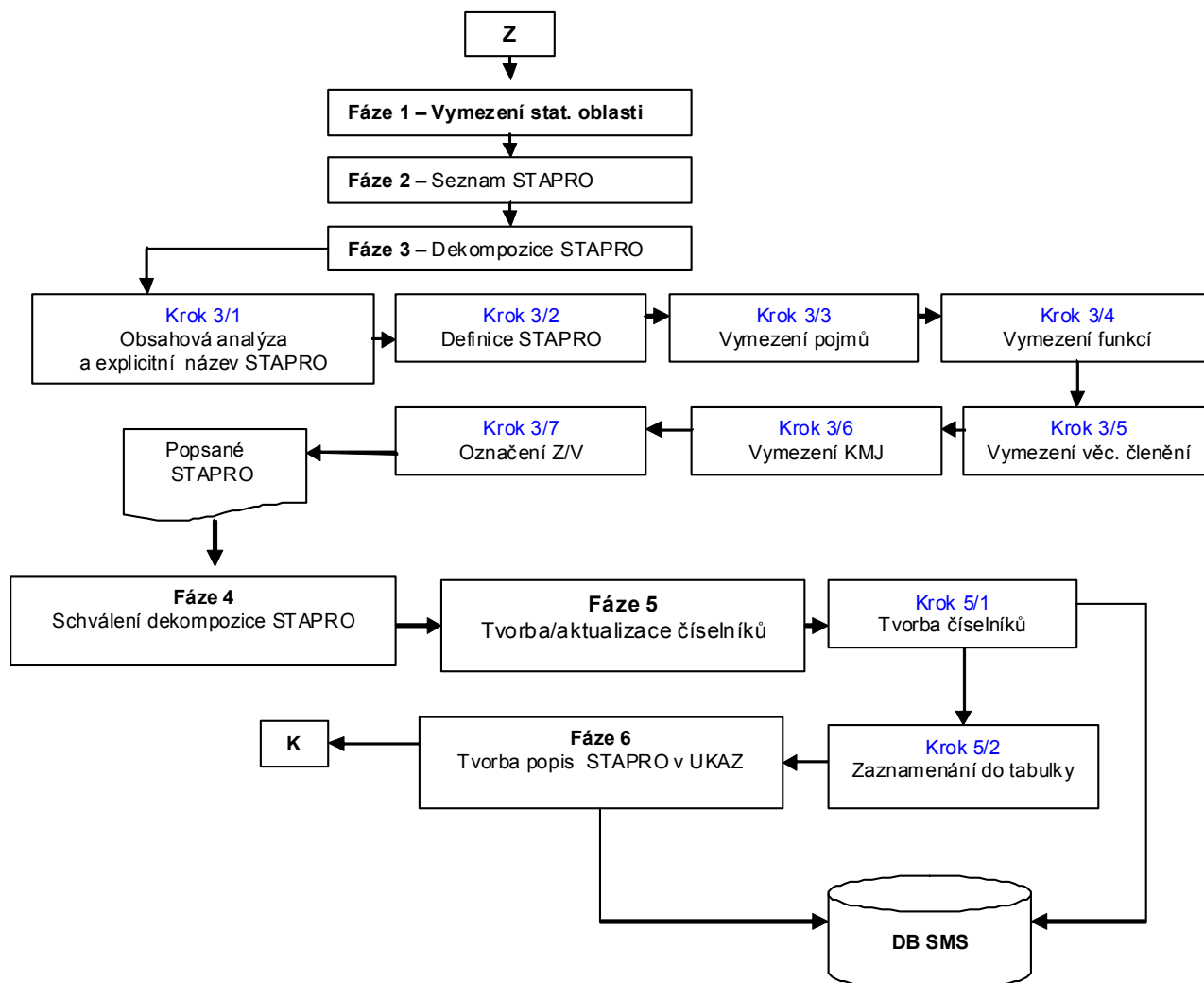
5.1.2. Tvorba popisu statistické proměnné (STAPRO) můžeme rozložit do šesti základních fází s různou úrovní složitosti. Fáze jsou:

- 1 – Vymezení věcné oblasti statistiky, pro kterou chceme tvořit popisy proměnných;
- 2 – Vypracování seznamu statistických proměnných ve zvolené oblasti;
- 3 – Provedení dekompozice statistických proměnných na základě jejich obsahu a názvů;
- 4 – Schválení dekompozice zástupci VPO;
- 5 – Výběr a aktualizace existujících nebo vytvoření nových číselníků věcných členění;
- 6 – Vytvoření popisu statistických proměnných v aplikaci UKAZ.

5.1.3. Doporučené složení řešitelského týmu. Popisy STAPRO se připravují v týmu složeném ze:

- zástupců VPO popisované věcné oblasti,
- zástupců odboru obecné metodiky,
- zástupců SO SMS.

5.1.4. Schéma tvorby popisu statistické proměnné

5.1.5. Fáze 1 - Vymezení statistické oblasti. Vycházíme z věcných oblastí statistiky (např. demografie, zemědělství, STS, apod.). Není rozhodující periodičita konkrétních statistických úloh nebo zjišťování, ani příslušnost do konkrétních organizačních útvarů ČSÚ. Aktivitu provádí odbor obecné metodiky.

Příklad:

Při popisu jednotlivých fází a kroků dekompozice STAPRO budeme demonstrovat jednotlivé postupy na STAPRO z oblasti statistiky práce a z oblasti demografické statistiky. Postup dekompozice bude demonstrován na následujících výrocích:

STAPRO1: Průměrný počet zaměstnanců v evidenčním počtu – žen, technického personálu ve věkové skupině 21 - 40 let ve firmě Veba Broumov činil 224 osob v měsíci dubnu 2008.

STAPRO2: V okrese Semily v měsíci září 2008 bylo uzavřeno 432 sňatků, kdy ženich byl ovdovělý a nevěsta svobodná.

(podtržený text tvoří obsahové vymezení statistického údaje – jedná se tedy o statistickou proměnnou)

- 5.1.6. **Fáze 2 - Vypracování seznamu statistických proměnných za vybranou oblast.** Do seznamu se zahrnou všechny statistické proměnné patřící věcně do zvolené statistické oblasti bez ohledu na periodicitu zjišťování, zpracování a uživatelů – VPO – v ČSÚ. Seznam se rozdělí na dvě části: část obsahující vstupní/zjišťované STAPRO a část obsahující odvozené/vypočtené STAPRO v průběhu zpracování statistické úlohy. Nedoporučujeme pro druhou skupinu seznamu používat název „výstupní STAPRO“. Výstupními STAPRO mohou být jak vstupní, tak odvozené STAPRO. Aktivitu provádí VPO.

Seznam STAPRO zapíšeme do tabulky v Excelu podle níže uvedené struktury hlavičky. V dalších fázích postupně doplňujeme tabulku o další složky dekompozice STAPRO.

Položky excelovské tabulky:

- lokalizace STAPRO (výkaz, oddíl, řádek, sloupec, nebo tabulka, soubor)
- původní název STAPRO (ze vstupního dokumentu)
- explicitní název STAPRO
- Identifikátor STAPRO (vyplňuje se po popsání STAPRO v UKAZ)
- Typ STAPRO (Základní/Věcně členěná)
- Definice statistického pojmu
- Statistický pojem
- Věcné členění 1
- Věcné členění 2
- Věcné členění 3
- Věcné členění 4
- Statistická funkce
- Kategorie měřicí jednotky
- Definice STAPRO (tvořena uživatelem)
- Synonyma (alternativní texty pro název STAPRO)
- Objekty vztažené ke STAPRO (sektor, odvětví, ekonomická aktivita, věk, věková skupina, dosažené vzdělání, apod.), podle kterých se budou ve zpracování vytvářet agregace.

- 5.1.7. **Fáze 3 - Dekompozice statistických proměnných na základě jejich obsahu a názvů**

Je to proces, ve kterém postupně zkoumáme jevy a vlastnosti pozorovaného objektu a z těchto informací odvozujeme statistické pojmy, statistické funkce, kategorie měřicích jednotek a věcná členění pro popisované STAPRO. Aktivitu provádí odbor obecné metodiky ve spolupráci s VPO a SO 2001.

Proces se rozpadá do následujících kroků:

Krok 3/1 – Provést obsahovou analýzu názvu statistické proměnné a vytvořit explicitní název STAPRO.

Vycházíme z používaného názvu statistické proměnné, uvedeného v seznamu STAPRO a jejího obsahu. Tento název je obvykle implicitní, uvádí většinou pouze pozorovaný jev nebo proces. Informaci, co vlastně měříme/pozorujeme obvykle zamlčuje a předpokládá, že uživatel je buď zná, nebo je pochopí z kontextu. Např. mluví se o zemědělské půdě, ale ve skutečnosti chceme vyjádřit výměru zemědělské půdy, nebo mluvíme o mzdách a myslíme přitom hodnotu mzdy.

Abychom mohli stanovit pojem, funkci, věcná členění a kategorii měřicí jednotky musíme z implicitního názvu vytvořit explicitní název statistické proměnné. Je nutné analyzovat věcnou náplň každé statistické proměnné, porovnat jejich obsah, resp. definice a nalézt takové proměnné, které se svou věcnou náplní shodují, ačkoli mohou být různě pojmenované a naopak nalézt stejně pojmenované proměnné, které mají odlišnou věcnou náplň. Poté je vhodné seřadit proměnné podle jejich hierarchie (vzájemná nadřazenost a podřazenost). To nám následně usnadní určování pojmů, funkcí a věcných členění statistické proměnné.

Příklady implicitních a explicitních názvů STAPRO:

běžně používaný (implicitní) název	explicitní název
mzdy bez OON	hodnota mezd bez OON
volební účast	struktura volební účasti
průměrná mzda	hodnota průměrné mzdy
tržby za prodej vlastních výrobků	hodnota tržeb za prodej vlastních výrobků

Příklady explicitních názvů demonstračních proměnných (specifikované v bodu 5.1.5)

STAPRO1: průměrný počet zaměstnanců v evidenčním počtu, ženy, technický personál, věková skupina 21-40 let;

STAPRO2: počet sňatku, kdy ženich byl ovdovělý a nevěsta svobodná.

Krok 3/2 – Definice STAPRO

Než začneme s dekompozicí STAPRO na jednotlivé elementární proměnné je potřebné vytvořit definici dané STAPRO. Tato definice slouží pro porovnávání s jinými STAPRO, které se mohou jevit jako stejné z hlediska použitého názvu. Definice nám také usnadní vlastní dekompozici STAPRO.

Krok 3/3 - Vymezení statistické pojmy

Představuje analýzu obsahu a názvů STAPRO a extrahování pojmů. Abychom mohli určit pojem, vymezení jev nebo proces, který v dané STAPRO pozorujeme. Pomáháme si otázkou: jaký jev nebo proces chceme na objektu pozorovat/sledovat? Odpovědí je stanovení konkrétního jevu nebo procesu. Vymezený jev nebo proces představuje **statistický pojem**. Zvolený statistický pojem musí být relevantní z hlediska dané věcné oblasti statistiky a **musí být definovatelný**. Výsledkem tohoto kroku je seznam pojmů, které budeme potřebovat pro analyzované STAPRO.

Následně vytvářené číselníky (viz fázi Aktualizace číselníků) pojmů budou obsahovat vytvořené pojmy vždy v 1. pádě množného čísla. Každý pojem musí mít v číselníku definici. Ve výjimečných případech, kdy obsah pojmu je jednoznačně zřejmý z jeho názvu, definice se nemusí vytvářet.

Příklady statistických pojmů:

Tržby za prodej zboží
Tržby za prodej dlouhodobého hmotného majetku
Zaměstnané osoby
Odpracovaná doba
Ekonomická aktivita ekonomického subjektu.

Pojmy demonstračních statistických proměnných:

STAPRO1: **pojem: zaměstnanci v evidenčním počtu**

STAPRO2: **pojem: sňatky**

Krok 3/4 - Vymezení statistické funkce

Po vymezení statistického pojmu (jevu/procesu) zkoumáme, kterou vlastnost jevu/procesu chceme změřit/zjistit. Odpovědí na otázku „jakou vlastnost jevu/procesu chceme změřit“ je vymezení vlastnosti, tj. statistické funkce. Definované statistické funkce jsou vedeny v číselníku č. 7503. Úplný číselník 7503 je uveden v příloze.

Příklady několika statistických funkcí:

Kód	Název	Vymezení
40	Hodnota	příklady: Hodnota zásob paliv, Hodnota mezd bez OON
90	Počet/množství	příklady: Počet bytových domácností, Počet akademických pracovníků, Množství zboží dovezeného do ČR, Množství černého uhlí, Množství odpadu, Množství vypouštěných odpadních vod, Počet kanalizačních přípojek Používá se pro KMJ: naturální
250	Kód	příklady: Kód státního občanství, Kód vlastníka domu, Kód

		mateřského jazyka Používá se pro KMJ: bezrozměrné
310	Doba	
360	Text/seznam	příklady: Popište slovně co nejpodrobněji ekonomickou činnost, z níž Vám plynula převážná část tržeb ve sledovaném roce. Používá se pro KMJ: bezrozměrné

Příklady statistických funkcí demonstračních statistických proměnných:

STAPRO1: pojem: zaměstnanci v evidenčním počtu
funkce: průměrný počet

STAPRO2: pojem: sňatky
funkce: počet

Krok 3/5 – Vymezit věcná členění

Statistický pojem může být dále upřesňován věcným členěním, charakteristikami, které zužují, detailněji specifikují jeho význam. Vymezením věcného členění/věcných členění k statistické proměnné neměníme definici dané STAPRO, pouze přiřazujeme k STAPRO další hlediska, která obsah STAPRO upřesňují.

Příklady věcných členění demonstračních statistických proměnných:

STAPRO1: pojem: zaměstnanci v evidenčním počtu
funkce: průměrný počet
věcné členění 1: ženy
věcné členění 2: technický personál
věcné členění 3: věková skupina 21-40 let

STAPRO2: pojem: sňatky
funkce: počet
věcné členění 1: ženich ovdovělý
věcné členění 2: nevěsta svobodná

Při rozhodování, zda navrhované věcné členění je ještě věcným členěním nebo již statistickým objektem, musíme vždy odpovědět na otázku: **zužuje přidané věcné členění věcný obsah statistického pojmu?** Když odpovíme ano, jedná se o věcné členění, když odpovíme ne, jedná se již o statistický objekt.

Výsledkem tohoto kroku jsou seznamy položek pro jednotlivé druhy věcných členění. Ty budou následně transformovány do již existujících nebo nových číselníků věcných členění v aplikaci KLAS. Může také nastat situace, že potřebné položky věcných členění již existují v dříve vytvořených číselnících. Pak není nutné vytvářet nové číselníky, ale využít již existující.

Krok 3/6 – Vymezit kategorii měřicí jednotky (KMJ)

Kategorie měřicí jednotky vymezuje typ měřicí jednotky, ve které se vlastnost jevu/procesu bude měřit při reálném použití STAPRO ve zjišťování a zpracování. KMJ jsou vedeny v číselníku č. 7501. Položky číselníku KMJ jsou vazbami provázané s číselníkem základních měřících jednotek a s číselníkem odvozených měřících jednotek.

Obsah číselníku KMJ č. 7501

Kód	Název	Vymezení
1	bezrozměrné	Kategorie pro kvalitativní proměnné a proměnné, u kterých nemá smysl jednotky uvádět. Příklad MJ: bez MJ Používá se pro funkce: kód; text/seznam
401	finanční	Kategorie pro jednotky finanční hodnoty.

600	intenzitní	Kategorie používaná pro podílové proměnné stejných entit (primárně jde o vývojový trend, ne o absolutní hodnotu). Příklady MJ: %, bez MJ Používá se pro funkce: index hodnot; index průměrných hodnot; index počtů/Index množství; index průměrného počtu/index průměrného množství, podíl indexů průměrného počtu/podíl indexů průměrného množství, podíl indexů průměrných hodnot
1101	poměrové	Kategorie používaná pro poměrové proměnné/MJ různých entit.
1102	poměrové-bezrozměrné	Kategorie používaná pro strukturální a podílové proměnné se stejnými MJ (primárně jde o absolutní množství/počet, ne o vývojový trend/srovnání). Příklady MJ: %, bez MJ Používá se pro funkce: podíl hodnot; struktura hodnoty; podíl počtů/podíl množství; struktura počtu/struktura množství
1103	naturální	Kategorie obsahuje stálé jednotky fyzikálních a četnostních veličin.

Příklad kategorií MJ demonstračních statistických proměnných

STAPRO1: pojem: zaměstnanci v evidenčním počtu
funkce: průměrný počet
věcné členění 1: ženy
věcné členění 2: technický personál
věcné členění 3: věková skupina 21-40 let
kategorie MJ: naturální

STAPRO2: pojem: sňatky
funkce: počet
věcné členění 2.1: ženich ovdovělý
věcné členění 2: nevěsta svobodná
kategorie MJ: naturální

Krok 3/7 – Označit základní STAPRO, případně jejich doplnění

Na závěr dekompozice si v tabulce označíme všechny základní STAPRO (ty se budou v aplikaci UKAZ popisovat jako první) a v případě potřeby doplníme (vytvoříme) základní STAPRO pro ty věcné členění STAPRO, u kterých jsme vytvořili popis bez základní STAPRO.

Výsledky dekompozice zapisujeme do pracovní tabulky (viz seznam sloupců tabulky podle bodu 5.1.6), která nám pak slouží jako podklad (vodítko) při vytváření číselníků pojmů a věcných členění a při vytváření strukturovaného popisu STAPRO v databázi SMS.

Příklady základních proměnných demonstračních statistických proměnných

základní STAPRO1: průměrný počet zaměstnanců v evidenčním počtu
pojem: zaměstnanci v evidenčním počtu
funkce: průměrný počet
KMJ: naturální

základní STAPRO2: počet sňatků
pojem: sňatky
funkce: počet
KMJ: naturální

5.1.8. Fáze 4 – Schválení dekompozice

Po dokončení dekompozice včetně zápisu do výše uvedené tabulky VPO provede závěrečnou kontrolu návrhu dekompozice jednotlivých STAPRO včetně kontroly navržených věcných členění a jejich obsahu. Po schválení dekompozice možno pokračovat v dalších fázích. Aktivitu provádí VPO.

5.1.9. Fáze 5 - Tvorba číselníků

Krok 5/1 - Tvorba číselníků

Zahrnuje návrh na doplnění číselníku statistických pojmů a číselníku statistických funkcí včetně definic položek číselníků (aktualizaci těchto číselníků provádí odbor obecné metodiky) a návrh a založení nových číselníků věcných členění, případně návrh na doplnění existujících číselníků věcných členění včetně definic položek číselníků v databázi SMS. Aktivitu provádí odbor obecné metodiky ve spolupráci s SO 2001 a gestory číselníků. Definice položek číselníků pojmů a věcných členění vytvářejí gestori číselníků.

Gestorem číselníku/ů věcných členění se stává navrhovatel nebo pověřený pracovník VPO. Založení a aktualizaci číselníků věcných členění v aplikaci SMS-KLAS provádějí vždy gestori číselníků.

Při tvorbě a aktualizaci číselníků pro popis věcných členění je potřeba dbát na to, aby při nabídce více číselníků pro jedno věcné členění nedocházelo k duplicitním nabídkám věcně stejné položky. Vhodné číselníky hledáme v existujících číselnících v SMS-KLAS. Mohou nastat následující situace a další postup:

- a) najdeme jeden vhodný číselník, který obsahuje všechny potřebné položky – číselník použijeme v nabídce pro věcné členění bez jakýchkoliv úprav;
- b) najdeme jeden vhodný číselník, ale neobsahuje všechny potřebné položky – je nutné dohodnout se s gestorem číselníku, zda je možno chybějící položky do číselníku doplnit. Jestliže ano, doplníme chybějící položky a číselník použijeme v nabídce pro věcné členění. Jestliže ne, z chybějících položek vytvoříme nový číselník, který představuje doplněk k původnímu číselníku. Oba číselníky použijeme v nabídce pro dané věcné členění;
- c) najdeme několik vhodných číselníků. Z nich vybereme jeden, který nejvíce vyhovuje našim potřebám. Pak postupujeme jako v bodě ad b). Pokud ani jeden z nalezených číselníků není příliš vhodný, vytvoříme nový číselník, který použijeme v nabídce pro věcné členění.
- d) nenajdeme žádný vhodný nebo podobný číselník – musíme vytvořit nový číselník, který použijeme v nabídce pro věcné členění.

Musíme si uvědomit, že konkrétní věcné členění, pojem, funkce a KMJ jsou interpretovány elementárních proměnnou skládající se z typu elementární proměnné (TEP) a obsahu elementární proměnné (EP). Tyto dvě složky tvoří vždy jedinečnou kombinaci. Znamená to, že např. jedno věcné členění můžeme naplňovat z několika (vzájemně disjunktních – neobsahující stejné položky) číselníků, vždy dostaneme jedinečnou kombinaci TEP a EP. Respektováním pravidel uvedených výše vždy vytvoříme jedinečnou kombinaci elementární proměnné v dané STAPRO.

Krok 5/2 - Doplnění informací o číselnících

Po vytvoření a uložení číselníků v databázi SMS-KLAS vyznačíme od tabulky s dekompozicí STAPRO konkrétní číselníky k sloupcům pro pojem a věcná členění.

Práce s aplikací **SMS-KLAS** je popsána v samostatné příručce.

5.1.10. Fáze 6 - Tvorba popisu STAPRO v SMS-UKAZ

Představuje vytvoření vlastního strukturovaného popisu STAPRO na základě výsledku dekompozice statistické proměnné a připravených číselníků v aplikaci SMS-UKAZ. Aktivitu zabezpečují VPO ve spolupráci se SO 2001.

Procesně budou uživatelé postupovat takto:

- V prvním kroku založí základní statistickou proměnnou, tzn. strukturovaný popis zahrnující statistický pojem, funkci a kategorii měřící jednotky a atributy a texty relevantní k základní statistické proměnné. Zvláštní pozornost je potřebné věnovat specifickému typu textu - definici statistické proměnné.
- V druhém kroku definují množinu věcných členění přípustných pro danou základní statistickou proměnnou (pokud bude věcně členěna).
- Ve třetím kroku budou zakládat věcné členění statistické proměnné vytvořené z dané základní statistické proměnné.
  - o V případě potřeby sledování nového věcného členění, nejdříve doplní toto do přípustných členění v základní statistické proměnné.

- o Statistickou proměnnou budou moci vytvořit ze zvolené zdrojové statistické proměnné. Upraví atributy podle potřeby a upraví/doplní elementární proměnné. (Zdrojovou statistickou proměnnou je ta statistická proměnná, ze které odvozujeme novou statistickou proměnnou. Znamená to, že zdrojovou statistickou proměnnou může být základní nebo věcně členěná statistická proměnná).

Práce s aplikací **SMS_UKAZ** je popsána v samostatné příručce.

Příklady popisu statistických proměnných jsou uvedeny v kapitole 7 - Přílohy.

5.2. Statistický objekt

5.2.1. Použití statistických objektů se definuje v subsystému SMS-ULOHY při definování souborů nebo definování výstupů úlohy. Definuje se typ elementární proměnné (TEP). Tyto definice provádí VPO.

Naplnění statistického objektu hodnotami (naplnění specifikace - EP) se provádí při zpracování v aplikacích statistických úloh.

5.3. Časová proměnná

5.3.1. Časová proměnná se definuje při definování souboru dat, který bude obsahovat konkrétní data. Definice souboru se vytváří v subsystému SMS-ULOHY. Definují se jednotlivé typy elementárních proměnných (TEP). Aktivitu provádí VPO.

5.3.2. Naplňování časové proměnné (specifikace hodnot EP) probíhá ve statistických aplikacích, které daný soubor vytváření nebo jinak transformují.

5.4. Doplnková proměnná

5.4.1. Obsah doplňkové proměnné se definuje v subsystému SMS-ULOHY. Elementární proměnné (část TEP) časové určení, měřicí jednotka, řád měřicí jednotky se definují při tvorbě vnitřního identifikátoru pole (VIP) v superoddílech. Aktivitu provádí VPO.

Ostatní elementární proměnné se specifikují v definici struktury souboru v aplikaci SMS-ULOHY.

6. Související dokumenty

- 6.1.** Zadání subsystému Statistické ukazatele, v 2.0, ČSÚ, srpen 2006
- 6.2.** Metadata statistického údaje, v 0.8, ČSÚ, NESS, 26.8.2007
- 6.3.** Uživatelský manuál SMS-UKAZ, v 1.0.5. BIOS, září 2007
- 6.4.** Uživatelský manuál SMS-KLAS, v 1.0.4, BIOS, červenec 2007
- 6.5.** Uživatelský manuál SMS-ULOHY, v 1.0, NESS, květen 2009
- 6.6.** Uživatelská příručka aplikace SMS-KLAS, ČSÚ, leden 2010
- 6.7.** Uživatelská příručka aplikace SMS-UKAZ, ČSÚ, červenec 2009
- 6.8.** Uživatelská příručka aplikace SMS-ULOHY, ČSÚ, září 2009

7. Přílohy

7.1. Číselník statistických funkcí 7503:

Kód	Název	Vymezení
40	Hodnota	příklady: Hodnota zásob paliv, Hodnota mezd bez OON
90	Počet/množství	příklady: Počet bytových domácností, Počet akademických pracovníků, Množství zboží dovezeného do ČR, Množství černého uhlí, Množství odpadu, Množství vypouštěných odpadních vod, Počet kanalizačních přípojek Používá se pro KMJ: naturální
121	Průměrná hodnota	příklady: Průměrná cena za ubytování - dosažená, Průměrná hodnota daně z příjmu Používá se pro KMJ: poměrové
150	Přírůstky/úbytky hodnoty	příklady: Přírůstek (hodnoty) cenných papírů, Přírůstek (nákup) vlastních akcií, Přírůstek z hospodářských operací s dluhopisy, Úbytek (hodnoty) cenných papírů, Úbytek z hospodářských operací s dluhopisy. Používá se pro KMJ: finanční
250	Kód	příklady: Kód státního občanství, Kód vlastníka domu, Kód mateřského jazyka Používá se pro KMJ: bezrozměrné
310	Doba	
360	Text/seznam	příklady: Popište slovně co nejpodrobněji ekonomickou činnost, z níž Vám plynula převážná část tržeb ve sledovaném roce. Používá se pro KMJ: bezrozměrné
400	Maximální hodnota	příklady: Maximální hodnota bytu
401	Minimální hodnota	příklady: Minimální hodnota bytu
402	Rozdíl hodnot	příklady: Rozdíl mezi hodnotou nákladů na výrobu a tržbami z prodeje vlastních výrobků zaměstnancům, Rozdíl hodnot příjmů a výdajů státního rozpočtu Používá se pro KMJ: finanční
403	Podíl hodnoty a počtu/podíl hodnoty a množství	příklady: Podíl hodnoty hrubého domácího produktu na 1 obyvatele, Cena za ubytování, Cena za přepravu, Fakturovaná cena pitné vody Používá se pro KMJ: poměrové
405	Podíl hodnot	příklady: Podíl běžných příjmů vládního sektoru na HDP (v mil. Kč oboje), Podíl (hodnoty) nových (na trhu) a významně zlepšených produktů na tržbách firmy Používá se pro KMJ: poměrové - bezrozměrné
406	Struktura hodnoty	příklady: Struktura hodnoty zahraničního obchodu, Struktura hodnoty mezd podle odvětví, Struktura hodnoty všech druhů stavebních prací "S" podle dodavatelských smluv Používá se pro KMJ: poměrové - bezrozměrné
407	Index hodnot	
408	Index průměrných hodnot	příklady: Index průměrné hodnoty hrubé měsíční mzdy nominální, Nominální index průměrných spotřebních vydání Používá se pro KMJ: intenzitní
409	Podíl indexů průměrných hodnot	příklady: Podíl indexů hodnot průměrné měsíční mzdy a indexu spotřebitelských cen Používá se pro KMJ: intenzitní
431	Maximální počet/maximální množství	příklady: Maximální naměřené množství imise, Maximální rychlost připojení k internetu, Maximální teplota vzduchu Používá se pro KMJ: naturální
432	Minimální počet/minimální množství	příklady: Minimální hodnota naměřeného celkového ozonu v atmosféře, Minimální teplota vzduchu Používá se pro KMJ: naturální
433	Přírůstek/úbytek počtu, resp. přírůstek/úbytek množství	příklady: Přírůstek počtu obyvatel, Přírůstek délky dálnic, Přírůstek (množství) paliv mícháním s jinými palivy, Úbytek počtu obyvatel Používá se pro KMJ: naturální
434	Rozdíl počtu/rozdíl množství	příklady: Rozdíl počtu sňatků a počtu rozvodů, Rozdíl množství emisí
435	Podíl počtu a množství/podíl	příklady: Emise znečišťujících látek na 1 obyvatele, Měrné

	množství a počtu	emise základních znečišťujících látek (na 1 km ²), Počet pokojů na 1 dokončený byt, Počet trestných činů na 1 obyvatele Používá se pro KMJ: poměrové
436	Průměrný počet/průměrné množství	příklady: Průměrná teplota vzduchu, Průměrná roční snážka 1 slepice, Průměrné stáří domů Používá se pro KMJ: poměrové
437	Podíl počtů/podíl množství	příklady: Počet lékařů (ve fyzických osobách) na 1000 obyvatel (ve fyzických osobách), Počet obyvatel na 1 lékaře (ve fyzických osobách) Používá se pro KMJ: poměrové - bezrozměrné
438	Struktura počtu/struktura množství	příklady: Struktura bytů, Struktura ekonomicky aktivních (osob), Struktura emisí, Struktura platných hlasů, Struktura rozvodů podle počtu nezletilých dětí, Struktura úmrtnosti, Struktura komunálního odpadu podle původu Používá se pro KMJ: poměrové - bezrozměrné
439	Index počtů/index množství	příklady: Index počtu osob římsko-katolického náboženského vyznání (ke dni sčítání 1991 a 1921), Index počtu registrovaných nezaměstnaných (mezi měsíci) Používá se pro KMJ: intenzitní
440	Index průměrného počtu/index průměrného množství	příklady: Index průměrného evidenčního počtu zaměstnanců
441	Podíl indexů průměrného počtu/podíl indexů průměrného množství	

7.2. Pravidla pro konstrukci identifikačního kódu VIP pro ekonomickou statistiku

Pro vstupní proměnné ekonomické statistiky byla navržena vypovídající struktura identifikátoru VIP podle těchto pravidel:

- 1.- 3. znak   prefix (z číselníku 7540)
- 4. znak   časové určení (podle navrženého agregovaného číselníku)
- 5.-7. znak   pořadové číslo STAPRO v superoddílu
- 8. znak   typ měřicí jednotky (podle navrženého číselníku)
- 9. znak   příznak dodatečného objektu

7.3. Příklad popisu základní statistické proměnné z oblasti statistiky práce

ELPRO/Atribut/Text	Hodnota
Název STAPRO	Průměrný počet zaměstnaných osob
Identifikátor	316
Typ STAPRO	Z (základní)
Elementární proměnné	Kódy (struktura) ELPRO
Pojem	zaměstnané osoby
Funkce	průměrný počet/průměrné množství
KMJ	poměrové
Přípustná členění	typ pracovní doby typ osoby pro výpočty typ pracující osoby pohlaví
Věcné členění 1	
Věcné členění 2	
Věcné členění 3	
Atributy	
Gestor	Urbanová
Kategorie	odvozená STAPRO
Věcný okruh	náklady práce
Časové určení	toková
Charakter	kvantitativní
Sčitatelnost	sčitatelná
Metodik	Kavénová
Datový typ	numerický
Texty	

Plný název	Průměrný počet zaměstnaných osob
Zkrácený název	Průměrný počet zaměstnaných osob
Definice	Součet průměrného evidenčního počtu zaměstnanců ve fyzických osobách, počtu pracujících majitelů firmy a spolupracujících členů domácnosti, pro které je práce ve firmě hlavní ekonomickou činností a počtu pracujících osob na dohodu o provedení práce a na dohodu o pracovní činnosti (viz podrobné popisy těchto statistických proměnných)
Synonymum 1	Průměrný počet zaměstnaných osob /ve fyz. osobách)
Generovaný název	Zaměstnané osoby průměrný počet/průměrné množství poměrové

7.4. Příklad popisu věcně členěné statistické proměnné z oblasti statistiky práce (1)

ELPRO/Atribut/Text	Hodnota
Název STAPRO	Průměrný evidenční počet zaměstnanců (FO)
Identifikátor	317
Typ STAPRO	V (věcně členěná)
Elementární proměnné	Kódy (struktura) ELPRO
Pojem	zaměstnané osob 7516 ST_pojem 1.1.1900 7504 1520 1.1.1900
Funkce	průměrný počet/průměrné množství 7516 ST_funkce 1.1.1900 7503 436 1.1.1900
KMJ	poměrové 7516 MJ_Kateg 1.1.1900 7501 1101 1.1.1900
Přípustná členění	
VC1 typ prac. osoby	zaměstnanci v evidenčním počtu 7516 Typ-osvyp 1.1.1900 7551 100 1.1.1900
VV2 typ osoby pro výp.	fyzické osoby 7516 Typ_praco 1.1.1900 7563 101 1.1.1900
Věcné členění 3	
Atributy	
Gestor	Urbanová
Kategorie	primární STAPRO
Věcný okruh	náklady práce
Časové určení	toková
Charakter	kvantitativní
Sčitatelnost	sčitatelná
Metodik	Kavénová
Datový typ	numerický
Texty	
Plný název	Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách
Zkrácený název	Průměrný evid. počet zaměstnanců (FO)
Definice	<p>Do evidenčního počtu zaměstnanců se zahrnují všichni stálí i dočasní zaměstnanci (bez ohledu na jejich státní příslušnost), kteří vykonávají závislou práci pro zaměstnavatele a jsou k němu v pracovním, služebním nebo členském poměru (kde součástí členství je též pracovní vztah).</p> <p>DO EVIDENČNÍHO POČTU ZAMĚSTNANCŮ PATŘÍ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zaměstnanci skutečně přítomní v práci i ti, kteří nepracovali v důsledku prostoje, stávky, výluky; 2) zaměstnanci na pracovních cestách, na placené dovolené na zotavenou, zaměstnanci, kterým bylo poskytnuto neplacené volno nejvýše do 4 týdnů, apod.; 3) zaměstnanci, kteří se měli dostavit do práce, ale z jakéhokoliv důvodu nepřišli (pro nemoc bez ohledu na délku jejího trvání, v souvislosti s plněním státních a veřejných povinností, ze závažných důvodů osobních, protože měli volný den nebo se nedostavili do práce bez omluvy); 4) zaměstnanci, kteří jsou na vojenském cvičení nebo výjimečném vojenském cvičení (§ 12 zákona č. 585/2004 Sb., branný zákon); 5) osoby v pracovním poměru k agentuře práce se zahrnují do evidenčního počtu zaměstnanců této agentury práce, i když jsou touto agenturou dočasně přiděleni k výkonu práce pro uživatele, kterým je jiná právnická nebo fyzická osoba (§ 66 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti); 6) zaměstnanci uvolnění resp. dočasně přidělení k výkonu práce u jiného zaměstnavatele, jestliže stálý zaměstnavatel jim uhradil mzdu a tato mzda mu nebyla refundována; zaměstnavatel, pro něhož byli zaměstnanci uvolnění, je zahrne do evidenčního počtu v případě, že jim za vykonávanou práci vyplácí mzdu nebo ji refunduje; 7) zaměstnanci, kteří dostali studijní volno za účelem zvýšení své kvalifikace, popř. ke složení zkoušek podle příslušných předpisů;

	<p>8) zaměstnanci, kteří nepracují na pracovištích zaměstnavatele, ale podle podmínek dohodnutých v pracovní smlouvě pro něho vykonávají sjednané práce v pracovní době, kterou si sami rozvrhují (např. práce na dálku, práce doma apod. v souladu s § 317 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce - dále jen ZP);</p> <p>9) zaměstnanci přijatí na zkušební dobu, a to od prvního dne, kdy se dostavili do práce;</p> <p>10) společníci ve společnostech s ručením omezeným a komanditisté v komanditních společnostech, pokud mají uzavřenou pracovní smlouvu se svou společností, a jsou tudíž k ní v pracovním poměru a dostávají příjem ze závislé činnosti;</p> <p>11) osoby na rodičovské dovolené, které současně vykonávají práci v pracovním poměru, se zahrnují do evidenčního počtu zaměstnanců toho zaměstnavatele, pro kterého práci vykonávají (novela zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, umožňuje od 1. 1. 2004 osobám na rodičovské dovolené provozovat výdělečnou činnost bez omezení výše příjmu).</p> <p>Žáci a studenti pracující na brigádách, uchazeči o zaměstnání dočasně pracující na veřejně prospěšných pracích apod., přijatí do pracovního poměru, jsou rovněž zahrnováni do evidenčního počtu zaměstnanců.</p> <p>Zaměstnanci s kratší pracovní dobou (§ 80 ZP) se zahrnují do evidenčního počtu zaměstnanců po dobu trvání jejich pracovního poměru k zaměstnavateli každodenně, a to i tehdy, kdy jejich pracovní doba není rozvržena na všechny pracovní dny (§ 83 ZP). Obdobně se každodenně zahrnují do evidenčního počtu zaměstnanci, kteří jsou v pracovním poměru k zaměstnavateli a vykonávají práci jen příležitostně na výzvu a podle potřeb zaměstnavatele. Pokud však zaměstnanci není přidělena práce po souvislou dobu delší než 4 týdny, nezahrne se po tuto dobu do evidenčního počtu zaměstnanců.</p> <p>Zaměstnanec vykonávající činnost v dalším pracovním poměru (§ 13 odst. 4 ZP) u téhož zaměstnavatele se zahrnuje do evidenčního počtu zaměstnanců ve fyzických osobách pouze jednou. Do evidenčního počtu zaměstnanců přepočteného na plně zaměstnané se zahrnuje přepočtem podle pracovního úvazku v obou pracovních poměrech. Například administrativní pracovník s plným pracovním úvazkem vykonává další činnost na čtvrtinu pracovního úvazku (např. úklid). Tento zaměstnanec se uvede ve fyzických osobách jako 1 osoba, v přepočtených počtech jako 1,25 osoby.</p> <p>DO EVIDENČNÍHO POČTU ZAMĚSTNANCŮ NEPATŘÍ:</p> <p>1) ženy (zaměstnankyně) na mateřské dovolené; jde o ženy na mateřské dovolené v trvání 28 týdnů, resp. jde - li o ženy, které porodily zároveň 2 nebo více dětí, v trvání 37 týdnů (§ 195, odst. 1 ZP), event. na kratší dobu (§ 195, odst. 3 až 5, § 197 a § 198 ZP);</p> <p>2) osoby (zaměstnankyně a zaměstnanci) na rodičovské dovolené (pokud současně nevykonávají práci v pracovním poměru - viz výše bod 11); jde o osoby, jimž byla poskytnuta rodičovská dovolená k prohloubení péče o dítě až do tří let věku dítěte (§ 196 ZP);</p> <p>3) zaměstnanci uvolnění resp. dočasně přidělení k výkonu práce u jiného zaměstnavatele (či uvolnění k výkonu veřejné funkce) v případě, že jim původní zaměstnavatel za vykonanou práci buď neposkytuje mzdu nebo náhradu mzdy nebo jsou mu tato plnění refundována;</p> <p>4) členové zastupitelstev územních samosprávných celků (uvolnění i neuvolnění);</p> <p>5) zaměstnanci vyslaní do škol, kurzů, zařízení do vědecké výchovy, zaměstnanci ve výšetřovací vazbě apod., jimž zaměstnavatel neposkytuje mzdu;</p> <p>6) zaměstnanci, kteří opustili práci bez souhlasu zaměstnavatele a bez řádného skončení pracovního (služebního, členského) poměru v případě, že jejich nepřítomnost přesáhla 4 týdny. Zaměstnanec, který opustil zaměstnání, se pak vyjme z evidenčního počtu zpětně ode dne, kdy se poprvé nedostavil do práce;</p> <p>7) zaměstnanci, kterým bylo poskytnuto neplacené volno bez náhrady mzdy v rozsahu delším než 4 týdny, a to ode dne nástupu tohoto volna;</p> <p>8) zaměstnanci, kteří nejsou v pracovním (služebním, členském) poměru k zaměstnavateli, ale vykonávají pro zaměstnavatele práce bez ohledu na to, zda zaměstnavatel tyto práce řídí nebo zabezpečuje pracovními prostředky (např. soudci, žáci (učni) a studenti vykonávající odborný výcvik podle školských předpisů, osoby pracující podle dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, osoby dočasně přidělené k výkonu práce prostřednictvím zprostředkovatelských agentur práce, osoby z nápravně výchovných zařízení, cizinci pracující pro zaměstnavatele na základě smlouvy se zprostředkovatelem se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí, cizí státní příslušníci pracující jako experti v zahraničních firmách, aj.)</p> <p>VÝPOČET PRŮMĚRNÉHO EVIDENČNÍHO POČTU ZAMĚSTNANCŮ VE FYZICKÝCH OSOBÁCH Za měsíc:</p>
--	--

	<p>a) Součet počtu fyzických osob v jednotlivých dnech měsíce (včetně dnů pracovního klidu a pracovního volna) se dělí plným počtem kalendářních dnů příslušného měsíce.</p> <p>b) U zaměstnavatelů s malým počtem zaměstnanců se zjednodušenou evidencí v případech, kdy v průběhu jednoho měsíce nedochází k většímu pohybu počtu zaměstnanců, se průměrný evidenční počet zaměstnanců počítá za měsíc jako průměr počtu na počátku a na konci sledovaného měsíce.</p> <p>Za čtvrtletí :</p> <p>se vypočítává jako aritmetický průměr průměrného počtu zaměstnanců za jednotlivé měsíce, přičemž u zpravodajských jednotek nově vzniklých nebo zaniklých v průběhu sledovaného období (čtvrtletí) se do průměru počítají i měsíce, ve kterých zaměstnavatel nepodnikal. V těchto měsících se průměrný evidenční počet zaměstnanců rovná "0".</p> <p>Např.: Zpravodajská jednotka vznikla v měsíci březnu, přičemž průměrný evidenční počet zaměstnanců v březnu činil 300 osob. Průměrný evidenční počet zaměstnanců za 1. čtvrtletí se vypočte jako průměr za všechny měsíce ve čtvrtletí, tzn.: $(0 + 0 + 300)/3 = 100$ zaměstnanců.</p> <p>Za rok:</p> <p>se vypočítává jako aritmetický průměr průměrného počtu zaměstnanců za jednotlivé měsíce, přičemž u zpravodajských jednotek nově vzniklých nebo zaniklých v průběhu sledovaného období (roku) se do průměru počítají i měsíce, ve kterých zaměstnavatel nepodnikal. V těchto měsících se průměrný evidenční počet zaměstnanců rovná "0".</p> <p>Např.: Zpravodajská jednotka vznikla v měsíci listopadu, přičemž průměrný evidenční počet zaměstnanců v listopadu a prosinci činil 300 osob. Průměrný evidenční počet zaměstnanců za rok se vypočte jako průměr za všechny měsíce v roce, tzn.: $(10 \times 0 + 300 + 300)/12 = 50$ zaměstnanců.</p>
Synonymum 1	
Generovaný název	Zaměstnané osoby fyzické osoby zaměstnanci v evidenčním počtu průměrný počet/průměrné množství poměrové

7.5. Příklad popisu věcně členěné statistické proměnné 2 z oblasti statistiky práce

ELPRO/Atribut/Text	Hodnota
Název STAPRO	Průměrný evidenční počet zaměstnanců s kratší pracovní dobou
Identifikátor	321
Typ STAPRO	V (věcně členěná)
Elementární proměnné	Kódy (struktura) ELPRO
Pojem	zaměstnané osoby
Funkce	průměrný počet/průměrné množství
KMJ	poměrové
Přípustná členění	
VC1 typ prac. osoby	zaměstnanci v evidenčním počtu
VV2 typ osoby pro výp.	fyzické osoby
VC3 typ prac. doby	kratší pracovní doba
Atributy	
Gestor	Urbanová
Kategorie	primární STAPRO
Věcný okruh	náklady práce
Časové určení	toková
Charakter	kvantitativní
Sčitatelnost	sčitatelná
Metodik	Kavénová
Datový typ	numerický
Texty	
Plný název	Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách s kratší pracovní dobou
Zkrácený název	Průměrný evid. počet zaměstnanců s kratší pracovní dobou
Definice	Počet zaměstnanců, kteří mají sjednanou kratší než stanovenou týdenní pracovní dobu (§ 80 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů)
Synonymum 1	zaměstnanci s kratší pracovní dobou
Generovaný název	Zaměstnané osoby fyzické osoby zaměstnanci v evidenčním počtu kratší pracovní doba průměrný počet/průměrné množství poměrové